

УДК 378.147:81'271

DOI <https://doi.org/10.52726/as.pedagogy/2026.1.17>

О. П. РАНЮК

кандидат педагогічних наук,

доцент кафедри слов'янської філології,

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

Електронна пошта: raniuko@khmnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-8859-9254>

Т. О. МОРОЗ

доктор філософії, доцент кафедри слов'янської філології,

Хмельницький національний університет, м. Хмельницький, Україна

Електронна пошта: tmorozto@khmnu.edu.ua

<https://orcid.org/0000-0001-6891-8326>

ДИСКУСІЯ ЯК ІНСТРУМЕНТ РОЗВИТКУ ПРОФЕСІЙНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНТНОСТІ СТУДЕНТІВ

У статті досліджено роль дискусій як інструменту розвитку професійної комунікативної компетентності студентів. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням значення комунікації у професійній діяльності, що зумовлює необхідність формування у майбутніх фахівців умінь ефективно взаємодіяти, аргументовано висловлювати власну позицію, презентувати результати діяльності та працювати в команді. Професійна комунікативна компетентність розглядається як інтегративна якість особистості, що включає мовні знання, навички усного та письмового мовлення, вміння вести діалог, аналізувати інформацію, аргументувати власну думку, застосовувати соціокультурні норми та здійснювати рефлексію комунікативної поведінки. Досліджено сучасні наукові підходи до її структури та компонентів, зокрема дискурсивно-лінгвістичний, інтелектуально-інформаційний, соціокультурний, особистісно-психологічний, комунікативно-поведінковий і мотиваційно-рефлексивний. Показано, що інтерактивні методи навчання, зокрема дискусії, сприяють послідовному розвитку перцептивних, інтерактивних і мовленнєвих умінь студентів, критичного мислення, здатності аргументовано висловлювати власну позицію, слухати інших та приймати обґрунтовані рішення у професійних ситуаціях. Описано типи дискусій: мотиваційні бесіди, реплікування, робота в підгрупах, мікродіалоги, міні-монологи та рефлексивні завдання, що забезпечують формування комунікативних навичок у різних контекстах професійної діяльності. Узагальнення результатів дослідження свідчить про високий потенціал дискусій для формування професійно спрямованої комунікативної компетентності та підвищення готовності студентів до самостійної професійної діяльності в умовах сучасного освітнього, культурного та професійного середовища.

Ключові слова: професійна комунікативна компетентність, дискусія, інтерактивні методи навчання, критичне мислення, публічний виступ, аргументація, підготовка фахівців, освітній процес, інтерактивна діяльність.

Поставлення проблеми. Сучасний етап розвитку суспільства характеризується зростанням ролі комунікації як ключового чинника професійної діяльності фахівця. В умовах глобалізації, цифровізації та інтеграції України у світовий освітній і професійний простір до випускників закладів вищої освіти висуваються підвищені вимоги щодо здатності ефективно здійснювати професійну взаємодію, аргументовано відстоювати власну позицію, презентувати результати діяльності та працювати в команді. У зв'язку з цим особливою актуальності набуває проблема розвитку професійної комунікативної компетентності студентів.

Професійна комунікативна компетентність розглядається як інтегративна якість особистості, що охоплює систему знань про норми професійного спілкування, вміння будувати усні й письмові висловлювання відповідно до комунікативної ситуації, навички аргументації, публічного виступу, ведення конструктивного діалогу та здатність до рефлексії власної мовленнєвої діяльності. Її формування є одним із ключових завдань сучасної вищої освіти, орієнтованої на компетентнісний підхід.

Разом із тим аналіз освітньої практики засвідчує наявність суперечностей між потребою суспільства у фахівцях із високим рівнем

комунікативної культури та недостатньою увагою до системного використання інтерактивних форм роботи, що сприяють розвитку відповідних умінь. Традиційні методи навчання не завжди забезпечують належні умови для формування навичок професійного діалогу та аргументованої дискусії.

У цьому контексті особливого значення набуває дискусія як інтерактивна освітня технологія, що моделює реальні ситуації професійної комунікації. Участь студентів у дискусіях сприяє розвитку критичного мислення, умінь аналізувати та інтерпретувати інформацію, формулювати й обґрунтовувати власну позицію.

Аналіз останніх досліджень і публікацій.

Проблема розвитку професійної комунікативної компетентності студентів є предметом активного наукового осмислення в сучасній педагогіці та психології. Аналіз останніх публікацій засвідчує різноаспектність підходів до її трактування, структурування та формування у процесі фахової підготовки.

У статті Андрощук І. «*Комунікативна компетентність як важливий засіб ефективної взаємодії учасників освітнього процесу*» комунікативна компетентність розглядається як необхідна умова продуктивної взаємодії в освітньому середовищі. Авторка акцентує увагу на значенні культури мовлення, умінні налагоджувати діалог та створювати сприятливий психологічний клімат у процесі навчання. Дослідження підкреслює важливість розвитку комунікативних умінь не лише як професійної характеристики, а й як основи партнерської взаємодії між усіма учасниками освітнього процесу [Андрощук 2022].

Питання формування комунікативних навичок у процесі мовної підготовки розкрито у праці Болотнікової А. та Король Т. (2022). Дослідниці доводять ефективність комунікативно орієнтованого підходу, що передбачає активізацію усного мовлення, моделювання реальних ситуацій спілкування та використання інтерактивних методів навчання. Ці положення є важливими для обґрунтування ролі дискусії як форми навчальної діяльності, що сприяє розвитку професійно спрямованого мовлення [Болотнікова, Король 2022].

У контексті фахової підготовки майбутніх філологів проблему професійної комунікативної компетентності досліджують Гончарук В., Подлевська Н. та Живолуп В. Автори визначають її як інтегративну характеристику особистості, що охоплює мовленнєвий, соціокультурний, дискурсивний та стратегічний компоненти. Особлива увага звертається на системність формування цієї компетентності в освітньому процесі та необхідності поєднання теоретичної підготовки з практикою професійного спілкування [Гончарук, Подлевська, Живолуп 2021].

Теоретичне осмислення ролі комунікативної компетентності в умовах сучасного суспільства представлено у статті О. Ilishova, L. Moroz-Rekotova, Y. Semeniako, N. Podlevska, O. Raniuk та I. Horiachok «*The Role of Human Communicative Competence in Post-Industrial Society*», опублікованій у журналі *Postmodern Openings*. Автори обґрунтовують комунікативну компетентність як ключову умову професійної реалізації особистості в постіндустріальному суспільстві, підкреслюючи її значення для адаптивності, мобільності та конкурентоспроможності фахівця. Дослідження розширює теоретичні межі проблеми, акцентуючи на соціокультурних і глобалізаційних чинниках розвитку комунікації [Ilishova, Moroz-Rekotova, Semeniako, Podlevska, Raniuk, Horiachok 2022].

У статті Зарицької В. В. та Корсунської В. В. «*Комунікативна компетентність як складова професійної діяльності майбутніх спеціалістів*», комунікативна компетентність розглядається з позицій психологічного підходу як важливий чинник професійної успішності. Авторки підкреслюють роль мотиваційного та особистісного компонентів у формуванні готовності до професійної взаємодії [Зарицька, Корсунська 2025].

Узагальнення проаналізованих джерел дає підстави стверджувати, що сучасні дослідження розкривають сутність, структуру та значення професійної комунікативної компетентності в різних галузях підготовки. Проте питання педагогічних умов, методичного забезпечення та ефективних стратегій використання дискусій для цілеспрямованого розвитку саме професійної комунікативної ком-

петентності потребує подальшого наукового осмислення.

Отже, **актуальність** дослідження зумовлена необхідністю теоретичного обґрунтування та практичного впровадження ефективних механізмів розвитку професійної комунікативної компетентності студентів у процесі організації навчальних дискусій та презентацій у закладах вищої освіти.

Метою статті є дослідження дискусій як засобу розвитку професійної комунікативної компетентності студентів.

Результати та дискусії. Розвиток професійної комунікативної компетентності студентів є одним із ключових завдань сучасної вищої освіти, що реалізується в межах компетентнісного підходу. У контексті професійної підготовки комунікативна компетентність трактується як складна інтегрована характеристика особистості майбутнього спеціаліста. Вона охоплює не лише сукупність знань, умінь і навичок, а й здатність їх доречно та ефективно застосовувати в реальних професійних ситуаціях. Комунікативна компетентність має нормативний аспект, оскільки включає правила та стандарти поведінки у спілкуванні, і водночас відображає особистісні якості студента, його орієнтацію на виконання майбутніх професійних завдань, ставлення до обраної професії, самооцінку та стиль взаємодії з іншими людьми [Laczkovics, Fonzo, Bendixsen 2020 : 1399].

Ключовим поняттям у структурі комунікативної компетентності є категорія «професійної діяльності», яку доцільно трактувати як процес активної взаємодії суб'єкта з об'єктом у межах виконання професійних завдань. Розглядаючи комунікативну компетентність як інструмент ефективної взаємодії, важливо уточнити зміст поняття «компетентність». У широкому значенні воно означає: наявність знань, умінь і досвіду, необхідних для результативної діяльності у певній предметній сфері; характеристику особистості, яка володіє ґрунтовними знаннями в конкретній галузі, що зумовлює авторитетність її суджень і рішень.

Комунікативна компетентність майбутнього фахівця є важливим складником освітнього процесу у закладах вищої освіти, оскільки сприяє не лише закріпленню й поглибленню

раніше засвоєних знань, а й набуттю нових, формуванню та вдосконаленню практичних умінь і навичок. Вона охоплює сукупність необхідних знань, досвіду й здатностей діяти відповідно до професійних норм і стандартів, забезпечуючи ефективну діяльність у різних комунікативних ситуаціях [Avdymyrets 2020 : 116–117].

Системний характер освіти формує у студентів вміння аналізувати явища та процеси з різних позицій, застосовувати комплексний підхід до розв'язання проблем навчання й виховання, розвиває науковий стиль мислення. Комфортна співпраця в освітньому середовищі створює умови для постійного вдосконалення власних умінь, засвоєння нових знань, збагачення спільної діяльності особистими здобутками та надання їй індивідуального смислу. В умовах сучасного європейського освітнього простору, що відкриває широкі можливості для професійного зростання, комунікативна компетентність як засіб спілкування істотно впливає на формування світогляду особистості та її здатність до самореалізації.

У сучасних дослідженнях комунікативна компетентність розглядається як багатовимірне інтегративне утворення. Зокрема, Bagari V. та Djigunović J. у праці «Defining Communicative Competence» пропонують структурований підхід до визначення змісту та компонентного складу комунікативної компетентності, підкреслюючи її комплексний характер та взаємозв'язок мовних, когнітивних і соціальних чинників. Відповідно до їхнього підходу, комунікативна компетентність охоплює систему взаємопов'язаних компонентів.

Дискурсивно-лінгвістичний компонент передбачає володіння фонетичними, лексичними та граматичними нормами мови, вміння створювати усні й письмові висловлювання відповідно до комунікативної мети й ситуації спілкування, а також здатність до творчого використання мовних ресурсів.

Інтелектуально-інформаційний компонент поєднує знання сфери професійного й ділового спілкування, обізнаність щодо партнерів з комунікації, вміння працювати з інформацією, виокремлювати головне та приймати обґрунтовані рішення в складних ситуаціях.

Соціокультурний компонент забезпечує відповідність комунікативної поведінки соціальним нормам і культурним традиціям певного середовища. Він передбачає знання ментальних особливостей, світоглядних орієнтацій, а також володіння невербальними засобами взаємодії.

Особистісно-психологічний компонент пов'язаний із розумінням психологічних характеристик співрозмовника, принципів ефективної взаємодії та здатністю конструктивно діяти в конфліктних умовах.

Комунікативно-поведінковий компонент відображає практичну реалізацію комунікативних умінь: вибір адекватного стилю спілкування, логічність і послідовність викладу думок, здатність слухати, досягати компромісу, долати комунікативні бар'єри та утверджувати себе як активного суб'єкта взаємодії.

Мотиваційно-рефлексивний компонент характеризує готовність особистості до саморозвитку у сфері комунікації [Bagari, Djigunović 2017 : 95–99].

Таким чином, концепція Bagari V. та Djigunović J. акцентує увагу на системному характері комунікативної компетентності, яка формується в результаті поєднання мовних знань, інтелектуальних умінь, соціокультурної обізнаності та особистісної зрілості, що особливо важливо в умовах професійної підготовки майбутніх фахівців.

Формування зазначених компонентів потребує створення відповідних педагогічних умов, серед яких особливе місце посідають інтерактивні методи навчання. На відміну від традиційних форм подання матеріалу, інтерактивні технології забезпечують активну участь студентів у процесі навчання, стимулюють їхню мовленнєву діяльність, сприяють розвитку критичного мислення та формуванню навичок професійної взаємодії.

У цьому контексті дискусія є ефективним засобом розвитку професійної комунікативної компетентності. Дискусія як форма організації навчальної діяльності створює умови для аргументованого обговорення проблемних питань, формує вміння логічно структурувати думки, переконливо відстоювати власну позицію та дотримуватися культури академічного спілкування.

Ефективність використання дискусій у процесі професійної підготовки залежить від їх методичного забезпечення, чіткої постановки цілей, відповідності змісту навчальним результатам та організації зворотного зв'язку. Важливо, щоб ці форми роботи не мали епізодичного характеру, а були системно інтегровані в освітній процес як інструмент цілеспрямованого формування професійно значущих комунікативних умінь.

У наукових джерелах знаходимо різні підходи до тлумачення поняття «дискусія», що відображає багатовимірність цього феномену. Так, у Великому тлумачному словнику сучасної української мови дискусія визначається як публічне обговорення спірного питання, що передбачає обмін думками з метою з'ясування істини або вироблення спільної позиції [Бусел 2005 : 299].

У межах філософського підходу дискусія пов'язується з методом Сократа, який ґрунтується на діалогічній взаємодії співрозмовників, що не мають заздалегідь сформульованої відповіді, але прагнуть її віднайти. У процесі такого діалогу уточнюється сутність проблеми, формулюються запитання та поступово здійснюється пошук істинного рішення [Шинкарук 2002].

У педагогічній теорії дискусія розглядається як одна з форм організації навчального процесу. Відповідно розробляються методичні підходи до її підготовки, проведення та оцінювання результатів, а також визначаються умови її ефективності в освітньому середовищі.

З позицій психології дискусія трактується як засіб розвитку психічних процесів, формування особистісних якостей і стимулювання творчого потенціалу особистості, оскільки вона активізує мислення, рефлексію, здатність до аргументації та взаєморозуміння [Приходько, Юрченко 2020].

Таким чином, аналіз наукових підходів засвідчує, що дискусія є багатофункціональним явищем, яке поєднує філософський, педагогічний і психологічний виміри та є важливим інструментом розвитку комунікативної компетентності.

У наукових джерелах описано різні техніки організації дискусії: визначення її початку, форм проведення, підбиття підсумків тощо. Ефективність дискусійних методів навчання

залежить від ретельного планування, уміння працювати з додатковою інформацією, логічно мислити та аргументовано висловлювати власну позицію.

На думку Дж. Хармера, першочерговою умовою успішної дискусії є створення демократичної та невимушеної атмосфери в групі. Водночас викладач має стежити за дотриманням тематики та зв'язком обговорення з навчальним матеріалом. Учений виокремлює такі етапи організації дискусії: визначення проблематики, її уточнення в процесі групового обговорення, аналіз проблеми, пошук шляхів розв'язання та формулювання підсумкових висновків [Harmer 2004 : 57].

Дискусія передбачає не звичайні відповіді, а змістовні, аргументовані й емоційно забарвлені висловлювання, що стимулюють активність учасників і сприяють розвитку навичок групової взаємодії. Найбільш результативною вона є в роботі малих груп, де зростає внесок кожного студента, активізується обмін думками та формується повага до позицій інших.

Формування комунікативних навичок у процесі дискусії ґрунтується на мовних знаннях, лінгвокраїнознавчій обізнаності, урахуванні вікових особливостей і рівня підготовки здобувачів освіти. Дослідники виокремлюють дві ключові групи навичок: перцептивні (уміння слухати, розуміти емоційний стан співрозмовника) та інтерактивні (здатність вести бесіду, аргументувати, діяти в конфліктних ситуаціях). Відповідно процес їх формування проходить мотиваційний, ознайомчий, діяльнісний та етап удосконалення [Тільняк 2024].

Для розвитку професійної комунікативної компетентності студентів на занятті з дисципліни «Культура українського мовлення та професійного спілкування» можна організувати у формі інтерактивних дискусій, поєднуючи різні типи завдань та вправ. Так, на початковому етапі проводиться мотиваційна бесіда, під час якої викладач ознайомлює студентів із значенням комунікативних навичок у професійній діяльності, наводить приклади конкретних ситуацій, наприклад, підготовку презентації для роботодавця або участь у професійній нараді, та пояснює, як ефективна участь у дискусії впливає на успіх у професійній сфері. Після цього студенти виконують завдання на

реплікування, наприклад, відповідають на запитання «Які якості найбільш важливі для фахівця у вашій професійній сфері?» або «Як можна вирішити конфлікт у робочій групі?», використовуючи логічно структуровані відповіді українською мовою та додаючи власні приклади з життя.

Наступний етап передбачає роботу в підгрупах, де студенти проводять дискусії на тему «Професійна етика та комунікація в сучасному офісі». Завдання включає діалогічні єдності, коли один студент формулює повідомлення, інший ставить уточнювальне запитання, третій пропонує альтернативне рішення. Наприклад, перший студент говорить: «Я вважаю, що дотримання професійного етикету на роботі формує довіру серед колег», другий уточнює: «А як ви вважаєте, що робити, якщо колега систематично порушує правила етики?» і третій пропонує обговорене рішення. Така вправа дає змогу студентам одночасно розвивати навички слухання, аналізу інформації та аргументованого висловлення власної позиції.

Ще одним типом завдань є мікродіалоги, коли студенти за короткий проміжок часу повинні швидко обговорити професійну проблему, наприклад: «Як організувати роботу команди для підготовки проекту?» або «Які способи ефективного спілкування можна застосувати під час дистанційної роботи?» Під час таких мікродіалогів відпрацьовується здатність до швидкого реагування, аргументації та координації спільних рішень.

Для розвитку навичок монологічного мовлення та структурованого висловлення власної позиції застосовуються міні-монологи. Студенти готують коротку презентацію на професійну тему, наприклад, «Роль української мови у професійному спілкуванні» або «Преваги командної роботи у сучасному офісі», де вони демонструють логічну побудову висловлювання, використання фахової лексики та аргументованих прикладів. Після виступу інші студенти ставлять запитання, на які студент, що виступав повинен дати чіткі та обґрунтовані відповіді, це водночас сприяє розвитку інтерактивних і рефлексивних навичок.

Для закріплення отриманих знань застосовуються завдання на аналіз та рефлексію,

де студенти оцінюють ефективність власної участі у дискусії, визначають сильні й слабкі сторони своєї комунікативної поведінки, а також обговорюють, як можна покращити аргументацію, стиль спілкування та взаємодію в групі. Наприклад, після обговорення теми «Етичні дилеми професійної діяльності» студенти повинні скласти короткий письмовий звіт, у якому описують свої рішення, аргументи та способи взаємодії з колегами.

Таким чином, комплекс завдань, що включає реплікування, діалогічні єдності, мікродіалоги, міні-монологи та рефлексивні вправи, дозволяє послідовно формувати у студентів перцептивні, інтерактивні та мовленнєві навички, необхідні для ефективної професійної комунікації українською мовою. Використання дискусій у різних форматах сприяє розвитку критичного мислення, здатності аргументовано висловлювати свою думку, слухати інших та приймати обґрунтовані рішення у професійних ситуаціях.

Висновки. Таким чином, дискусія є ефективним інструментом розвитку професійної комунікативної компетентності студентів, оскільки дає змогу поєднувати мовні, когнітивні, соціокультурні та особистісно-психологічні компоненти комунікації. Її використання у навчальному процесі стимулює розвиток критичного мислення, здатності аналізувати та інтерпретувати інформацію, логічно структурувати власні висловлювання та переконливо аргументувати позицію. Участь у дискусіях формує навички активного

слухання, розуміння емоційного стану співрозмовників, прийняття обґрунтованих рішень у командній роботі та конструктивну взаємодію в конфліктних ситуаціях.

Системне включення дискусій у освітній процес – від мотиваційних бесід та реплікування до міні-монологів і рефлексивних завдань – забезпечує послідовне формування перцептивних, інтерактивних та мовленнєвих умінь. Такий підхід дає можливість студентам не лише закріплювати знання й удосконалювати практичні навички, а й розвивати саморефлексію, здатність планувати власний професійний розвиток і адаптуватися до вимог сучасного соціально-професійного середовища.

Використання дискусії як педагогічної технології підвищує мотивацію студентів до навчання, формує культуру академічного та професійного спілкування і створює умови для розвитку творчого потенціалу особистості. Акцент на інтерактивності та активній участі кожного учасника сприяє формуванню впевненості у власних комунікативних можливостях, умінь аргументувати позицію, враховувати думки інших та будувати ефективну командну взаємодію.

Отже, системне впровадження дискусій у процес професійної підготовки студентів сприяє формуванню високого рівня професійної комунікативної компетентності, готовності до самостійної професійної діяльності та здатності до ефективної комунікації в сучасному освітньому, культурному та професійному просторі.

ЛІТЕРАТУРА

1. Avdymyrets N. Communicative competence as a factor in effective communication among student youth: a philosophical dimension. *European humanities studies: State and Society*, 22(2), 2020. P. 114–124. <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2020.2.08>
2. Bagari V., Djigunovi J. M. Defining communicative competence. *Metodika*. 2017. Vol. 8. P. 94–103.
3. Harmer J. *How to Teach English. An introduction to the practice of English language teaching*. Longman. 2004. 198 p.
4. Hishova O., Moroz-Rekotova L., Semeniako Y., Podlevska N., Raniuk O., Horiachok I. The Role of Human Communicative Competence in Post-Industrial Society. *Postmodern Openings*, 13(4), 2022. P. 402–426. <https://doi.org/10.18662/po/13.4/525>
5. Laczkovics C., Fonzo G., Bendixsen, B. et al. Defense mechanism is predicted by attachment and mediates the maladaptive influence of insecure attachment on adolescent mental health. *Current Psychology*, 39, 2020. P. 1388–1396 <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9839-1>
6. Андрощук І. Комунікативна компетентність як важливий засіб ефективної взаємодії учасників освітнього процесу. *Молодь і ринок*, № 3–4 (201–202). 2022. С. 34–38. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.259914>
7. Болотнікова А., Король Т. Формування комунікативних навичок на початковому етапі навчання польської мови. *Актуальні питання гуманітарних наук*. Випуск 56, том 4. 2022. С. 9–15. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-4-2>

8. Великий тлумачний словник сучасної української мови : 250000 / уклад. та голов. ред. В. Т. Бусел. Київ; Ірпінь: Перун, 2005. 1728 с.
9. Гончарук В., Подлевська Н., Живолуп В. Професійна комунікативна компетентність у системі фахової підготовки майбутніх філологів. *Наукові записки. Серія: Педагогічні науки*. Випуск 194. 2021. С. 89–94.
10. Зарицька В. В., Корсунська, В. В. Комунікативна компетентність як складова професійної діяльності майбутніх спеціалістів. *Journal of Psychology Research*, 31(14), 2025. С. 166–186. <https://doi.org/10.15421/103110>
11. Приходько Ю. О., Юрченко В. І. Психологічний словник-довідник: Навч. посіб., 4-те вид., випр. і доп. Київ : Каравела, 2020. 418 с.
12. Тільняк Н. Формування професійної комунікативної компетентності бакалаврів технічних спеціальностей на засадах комунікативно зорієнтованого підходу. *Наука і техніка сьогодні. Серія «Педагогіка»*. № 2(30). 2024. [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-679-692](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-679-692)
13. Філософський енциклопедичний словник / НАН України, Ін-т філософії імені Г. С. Сковороди; [редкол.: В. І. Шинкарук (голова) та ін.]. Київ: Абрис, 2002. VI, 742 с.

REFERENCES

1. Avdymyrets N. (2020). Communicative competence as a factor in effective communication among student youth: a philosophical dimension. *European humanities studies: State and Society*, 22(2). P. 114–124. <https://doi.org/10.38014/ehs-ss.2020.2.08> [in Ukrainian].
2. Bagari V., Djigunovi J. M. (2017). Defining communicative competence. *Metodika*. Vol. 8. P. 94–103. [in English].
3. Harmer J. (2004). *How to Teach English. An introduction to the practice of English language teaching*. Longman. 198 p. [in English].
4. Ilishova O., Moroz-Rekotova L., Semeniako Y., Podlevska N., Raniuk O., Horiachok I. (2022). The Role of Human Communicative Competence in Post-Industrial Society. *Postmodern Openings*, 13(4). P. 402–426. <https://doi.org/10.18662/po/13.4/525> [in English].
5. Laczkovics C., Fonzo G., Bendixsen B. et al. (2020). Defense mechanism is predicted by attachment and mediates the maladaptive influence of insecure attachment on adolescent mental health. *Current Psychology*, 39. P. 1388–1396 <https://doi.org/10.1007/s12144-018-9839-1> [in English].
6. Androshchuk I. (2022). Komunikatyvna kompetentnist yak vazhlyvyi zasib efektyvnoi vzaïemodii uchasnykiv osvithnoho protsesu [Communicative competence as an important means of effective interaction between participants in the educational process]. *Molod i rynek*, № 3–4 (201–202). S. 34–38. <https://doi.org/10.24919/2308-4634.2022.259914> [in Ukrainian].
7. Bolotnikova A., Korol T. (2022). Formuvannia komunikatyvnykh navychok na pochatkovomu etapi navchannia polskoi movy [Developing communication skills at the initial stage of learning Polish.]. *Aktualni pytannia humanitarnykh nauk*. Vypusk 56, tom 4. S. 9–15. <https://doi.org/10.24919/2308-4863/56-4-2> [in Ukrainian].
8. Velykyi tлумachnyi slovnyk suchasnoi ukrainskoi movy [Large explanatory dictionary of modern Ukrainian language]: 250000 (2005). / uklad. ta holov. red. V. T. Busel. Kyiv; Irpin: Perun. 1728 s. [in Ukrainian].
9. Honcharuk V., Podlevska N., Zhyvolup V. (2021). Profesiina komunikatyvna kompetentnist u systemi fakhovoi pidhotovky maibutnykh filolohiv [Professional communicative competence in the system of professional training of future philologists.]. *Naukovi zapysky. Serii: Pedagogichni nauky*. Vypusk 194. С. 89–94. [in Ukrainian].
10. Zarytska V. V., Korsunskaya V. V. (2025). Komunikatyvna kompetentnist yak skladova profesiinnoi diïalnosti maibutnykh spetsialistiv [Communicative competence as a component of the professional activity of future specialists.]. *Journal of Psychology Research*, 31(14), 2025. С. 166–186. <https://doi.org/10.15421/103110> [in Ukrainian].
11. Prykhodko Yu. O., Yurchenko V. I. (2020). Psykholohichni slovnyk-dovidnyk: Navch. posib., 4-te vyd., vypr. i dop. [Psychological Dictionary-Reference Book: Textbook, 4th edition, revised and supplemented.]. Kyiv : Karavela. 418 s. [in Ukrainian].
12. Tilniak N. (2024). Formuvannia profesiinnoi komunikatyvnoi kompetentnosti bakalavriv tekhnichnykh spetsialnostei na zasadakh komunikatyvno zoriïentovanoho pidkhodu [Formation of professional communicative competence of bachelors of technical specialities based on a communicative approach.]. *Nauka i tekhnika sohodni. Serii «Pedagogika»*. № 2 (30). [https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2\(30\)-679-692](https://doi.org/10.52058/2786-6025-2024-2(30)-679-692) [in Ukrainian].
13. Filozofskyi entsyklopedychnyi slovnyk [Philosophical Encyclopaedic Dictionary] (2002) / NAN Ukrainy, In-t filozofii imeni H. S. Skovorody; [redkol.: V. I. Shynkaruk (holova) ta in.]. Kyiv: Abrys. VI, 742 c. [in Ukrainian].

O. P. RANIUK

*Candidate of Pedagogical Sciences,
Associate Professor at the Department of Slavic Philology,
Khmelnitskyi National University, Khmelnytskyi, Ukraine
E-mail: raniuko@khnmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-8859-9254>*

T. O. MOROZ

*Doctor of Philosophy,
Associate Professor at the Department of Slavic Philology,
Khmelnyskyi National University, Khmelnytskyi, Ukraine
E-mail: tmorozto@khnmu.edu.ua
<https://orcid.org/0000-0001-6891-8326>*

**DISCUSSION AS A TOOL FOR DEVELOPING STUDENT'S PROFESSIONAL
COMMUNICATION SKILLS**

The article explores the role of discussions as a tool for developing students' professional communicative competence. The current stage of societal development is characterized by the growing importance of communication in professional activities, which necessitates the formation of skills in future specialists to interact effectively, articulate their positions convincingly, present work results, and collaborate in teams. Professional communicative competence is considered an integrative personal quality that encompasses linguistic knowledge, oral and written communication skills, the ability to conduct dialogues, analyze information, argue one's viewpoint, apply sociocultural norms, and reflect on communicative behavior. Modern scientific approaches to its structure and components are examined, including discursive-linguistic, intellectual-informational, sociocultural, personal-psychological, communicative-behavioral, and motivational-reflexive components. The study demonstrates that interactive teaching methods, particularly discussions, facilitate the consistent development of students' perceptive, interactive, and language skills, critical thinking, the ability to argue one's position, listen to others, and make reasoned decisions in professional contexts. Various types of discussions are described: motivational talks, turn-taking exercises, subgroup work, micro-dialogues, mini-monologues, and reflective tasks, which contribute to the development of communicative skills in different professional contexts. The synthesis of the research results highlights the high potential of discussions for fostering professionally oriented communicative competence and enhancing students' readiness for independent professional activity in modern educational, cultural, and professional environments.

Key words: professional communicative competence, discussion, interactive teaching methods, critical thinking, public speaking, argumentation, specialist training, educational process, interactive activities.

Дата першого надходження статті до видання: 19.02.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 23.03.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 05.05.2026

Стаття поширюється на умовах ліцензії відкритого доступу CC BY 4.0

